6. DENİZCİLİK VE DENİZ GÜVENLİĞİ FORUMU

SONUÇ DEKLARASYONU

6. Denizcilik ve Deniz Güvenliği Forumu; "Türk Denizciliği Vizyon 2053" ana teması ile TASAM Millî Savunma ve Güvenlik Enstitüsü tarafından, **21 Kasım 2024**'te **Wish More Hotel İstanbul'**nda yapılan 10. İstanbul Güvenlik Konferansı eş-etkinliği olarak birlikte icra edilmiştir.

Denizciliği ilgilendiren her alanda bölgesel, kıtasal ve küresel gelişmeleri inceleyerek uluslararası ilişkiler, savunma, güvenlik, ekonomi, hukuk ve sosyo-kültürel politikalara yön verecek akademik telkinlerde bulunma gayesi ile bu yıl 6. kez gerçekleştirilen Forum'a askerlerden, akademisyenlere, özel sektör temsilcilerinden, savunma sanayii yetkililerine kadar geniş bir katılım sağlanmıştır.

Forum'da Türkiye, ve Bölge'nin günümüz ve geleceğinde hayati önem taşıyan şu konular ele alınmıştır; "Türk Denizcilik ve Deniz Güvenliği Vizyonu 2053", "Deniz Jeopolitiğinde Yeni Perspektifler ve Bölgesel Çalışmalar; Akdeniz, Ege Denizi, Karadeniz, Okyanuslar ve Kutuplar", "Deniz Güvenliğinde Güncel Tehditler ve Mavi Suçlar", "Türk Denizciliğinin Gelişimi", "Türk Donanma Diplomasisinin Kullanımına Dair Güncel Trendler", "Deniz Kapasiteleri İnşasına Dair Güncel Konseptler ve Konular", "Denizcilik Jeoekonomisinde Yeni Fırsatlar ve Türkiye", "Okyanus Politikaları", "Denizcilik Çalışmalarında Çevre Güvenliği", "Denizcilik Jeoekonomisinde Yeni Fırsatlar ve Türkiye", "Küresel Denizcilikte Dijitalleşme Çağı ve Yeni Doğan Tehditler", "Afetle Mücadelede Denizlerin Kullanımı ve Deniz Köprüsü Stratejileri", "Deniz Jeokültürü" ve '' Denizlerin Enerji Potansiyeli ve Sürdürülebilir Kullanımı''

Forum kapsamında gerçekleştirilen ve aşağıda yer alan tespit ve önerilerin bugün ve geleceğin inşasına katkı için ilgili otoritelerin ve kamuoyunun dikkatine sunulması kararlaştırılmıştır:

1. 1937 Hükümet Programında yer alan ana hedef ilham almak için hatırlatılmış ve **Denizci Devlet** olma yolundaki hedefler şu şekilde tekrarlanmıştır: Denizci devlet olmak, milli hedef olmalıdır, Denizcilik vizyonu belirlenmeli ve ilan edilmelidir Toplumda denizcilik bilinci oluşturulmalıdır, Ulusal gereksinimleri karşılayacak ve dünya deniz ticaretinden yeterli payı alacak seviyede deniz ticaret filosuna sahip olunmalıdır, Deniz dibi ve deniz içi kaynaklara ulaşacak teknolojiye sahip olunmalıdır. Güçlü bir deniz kuvvetine sahip olunmalıdır

2. Deniz araştırmalarına önem veren ülkeler, yani denizci devletler, denizlerdeki kaynaklara daha çabuk ulaşacaklardır. Bu bağlamda henüz yeterince bilinmeyen ancak potansiyel olarak ümit vaat eden Karadeniz ve kutup bölgeleri gibi deniz alanları üzerindeki paylaşım mücadelesi de öne çıkacaktır. Bu alanların sahipleri ile yüksek teknolojiye sahip ülkeler ya zorunlu olarak anlaşacaklar veya çatışacaklardır. Böylece 500 yıl sonra, **karasal sömürgecilikten denizsel sömürgecilik** çağına geçilmiş olacaktır.

3. Kaynaklar derindedir ve deniz ortamı bilim ve teknolojiye kayıtsız kalanlara hiç bir şey vermez. Yeni bin yılda ülkeler artık kara sınırlarına göre değil, kıta sahanlığı ve Münhasır Ekonomik Bölge (EEZ) sınırlarına göre komşu olacak, buna göre, birlik veya ittifak oluşturacaklardır. Türkiye açısından gelecekteki en temel deniz araştırmaları sorununun Kıbrıs ve civarındaki bölgelerde yaşanacağı beklenmelidir. Gelecek bin yılın yaşam alanı olacak denizlerin, başta gıda ve enerji olmak üzere her alanda uzun erimli ve yüksek seviyeli bir rekabet ve mücadeleye sahne olması kaçınılmazdır..

4. Gerek kaynak gerekse ulaştırma yönüyle enerji arzı tamamen denizlere bağımlıdır. Son 60 yılda inşa edilen ülkeler aşırı enerji boru hatları öne çıkmaktadır. On binlerce kilometrelik enerji boru hatları ülkeleri, kıtaları aşmaktadır. Bu hatlar insanın kan damarlarına benzetilebilir. Dolaşım Sibirya, Hazar ve Ortadoğu gibi başlıca üç kalp vasıtasıyla sağlanmaktadır. Deniz araştırmaları teknolojisinin yardımı ve küresel ısınma nedeniyle Arktik bölgesinde ve Doğu Akdeniz çanağında da iki yeni kalp oluşmak üzeredir. Bu kalplerin hangi istikamette dolaşım sağlayacağı henüz belirsizdir ve bölgelerinde radikal jeopolitik gelişmelere yol açma olasılığı yüksektir. 21. Yüzyılın başlarında dünyaya hâkim olmanın yolunun karalardan denizlere geçtiği açıkça görülmektedir. Mackinder'in Orta Asya'daki kalpgahı giderek önemini kaybetmektedir.

5. Ortadoğu'da istikrar ve yeni bir siyasi düzen sağlanmadan enerji güvenliğinin tam olarak sağlanması mümkün değildir. Çünkü hala dünya petrol rezervlerinin % 60'ı aşkın kısmı bu bölgededir. Peki, Ortadoğu neden yaklaşık bir asırdan bu yana dünyanın en istikrarsız bölgesidir? Ve bu istikrarsızlığın sona erme olasılığı da hemen hemen imkânsız gözükmektedir. Ortadoğu ve Orta Asya enerji kaynaklarının Batıya ve doğuya aktarılması için mevcut güzergâhların tamamen güvenilir olduğu söylenemez.

6. Türkiye üzerinden geçen enerji nakil hatları, jeopolitik anlamda Türkiye'yi güçlendirmemekte aksine hassaslaştırmaktadır. Bu bakımdan Türkiye'nin olası bir kriz veya savaş halindeki ulusal dayanma gücü (enduring), doğu Akdeniz ve Karadeniz'deki terminal limanlarının ve bu limanlara ulaşan deniz yollarının güvenliği ile doğru orantılı olacaktır. Bu bağlamda,

Türkiye'nin güçlü bir deniz gücüne ve kıyı savunmasına sahip olması, hayati bir jeostratejik gereksinim olarak ortaya çıkmaktadır. Türkiye açısından gelecekteki en temel deniz araştırmaları sorununun Kıbrıs ve civarındaki bölgelerde yaşanacağı beklenmelidir. Bölgedeki enerji kaynakları ister Türkiye, isterse GKRY üzerinden Batıya aktarılsın, Türkiye'siz bir deniz bölge güvenliği sağlanamaz. Bu bağlamda Türkiye'nin hem ulusal çıkarları hem de uluslararası toplumun ihtiyaçları yönüyle güçlü bir deniz kuvvetine sahip olması jeostratejik bir zorunluluktur. Bölge güvenliğinin diğer önemli bir aktörü de İsrail olacaktır. Bu hesap ve projelere Nil deltasındaki zengin kaynakların ve buna bağlı olarak Mısır'ın da dâhil edilmesi gerekir.

7. On milyarlarca dolar harcanarak inşa edilen, binlerce kilometre uzunluğundaki boru hatlarının, şartlar oluştuğunda kullanılamaz hale gelmesi kaçınılmazdır. Böylece, Soğuk Savaş'tan bu yana geçen 25 yılda inşa edilen dünya coğrafyasının ve ekonomisinin kan damarları sayılabilecek yapay enerji hatları da ortadan kalkacaktır. O zaman yeniden enerji terminallerinden **gemilerle petrol taşıma sistemine geçilmesi kaçınılmaz olacaktır. Bu durumda deniz gücü üstünlüğüne sahip ülkeler daha avantajlı olacaktır.**

8. Türkiye 1980 'de SSCB ile 1997'de Bulgaristan ile Deniz Yan Hudud anlaşmaları ile deniz alanlarını belirlemiştir. Suriye'deki siyasi durum 1970 lerden itibaren gündem gelen deniz yetki alanlarının sınırlandırılması konusunun ele alınmasını engellemiştir. Yunanistan'la da durum aynıdır. Doğu Akdeniz geleceğin enerji ve güvenlik denkleminde daha da öne çıkacaktır. Bu bağlamda Suriye'de ortaya çıkan yeni siyasi durum nedeniyle anlaşma ortamının kolayca sağlanabileceği değerlendirilmektedir. ABD ve İsrail'in müdahelesine meydan vermeden konunun ivedilikle ele alınması gerekmektedir. Deniz hududundaki bir derecelik bir açının bile kilometrelerce deniz alanını etkileyeceği dikkate alınmalıdır.

9. İlk 7 madde ışığında Türkiye son yıllarda denizcilik ve deniz güvenliğinde önemli başarılara imza atmıştır. Türkiye'de denizcilik bilinci önemli ölçüde oluşmuş, teknolojinin iyi kullanımıyla denizlerini iyi yöneten bir devlet haline gelmeye başlamıştır. Türkiye denizcilikte iyi bir yolda seyretmekte, donanmasıyla ve güçlü gemi inşa sanayisiyle ön plana çıkmaktadır.

10. Kolektif bakış açısına sahip olmanın önemi de vurgulanarak denizcilik çalışmalarının felsefi ele alımının referansı vurgulanmıştır. En temelde suyun ne olduğu ve önemi üzerinde durulmuştur. Thales'in düşüncesine göre her şeyin temeli ve bileşeni sudur ve her şey sudan meydana gelmektedir. Türkiye'nin bu bakımdan ön plana çıktığı bir özelliği ise Anadolu'da suya verilen değerin önemiyle karşımıza çıkmaktadır. Anadolu topraklarının suya dair

düşünsel hayatı çok kuvvetlidir. Bunun yanında Akdeniz de bu felsefenin temelleri için oldukça kritik bir öneme sahiptir.

11. Denize sahip çıkmanın önemi vurgulanarak denizin istismar edilebilme tehlikesi öne çıkarılmıştır. Bir değer olarak denizlere yaklaşılması ve bu bakış açısıyla korunması, kullanılması çok önemlidir. Deniz metafiziksel bağlamından çıkarılarak dünyevileşen ve değersizleştirilen bir hale sokulmamalıdır. Canlılara hayat veren şeylerin başında deniz gelmektedir. Her canlının aldığı nefesin yarısından fazlası okyanuslardan gelmektedir.

12. Bunun yanında devletlerin güvenliği de denizlerden başlar. Denize egemen olan bir devlet karasını koruyabilmektedir. Bu durumun örnekleri tarihte de gözlemlendiği gibi günümüzde de hala geçerliliğini koruyan bir gerçekliktir.

13. Akdeniz güvenlik bağlamında en öne çıkan denizlerden biridir. Tüm dünya ülkelerinin bir parçası Akdeniz'dedir ve olası bir savaş durumunda Akdeniz nedenlerin en başında gelecektir. Türkiye'nin de yetki alanlarını oluşturan Ege ve Akdeniz, limanlar ve doğal kaynakları sebebiyle dünyanın en önemli su yollarıdır. Son dönemlerdeki enerji transferi konusundaki arayışlar Türkiye olmadan işlevsizdir. Yapılan birçok uluslararası harekata öncülük eden Türkiye deniz güvenliğinde önemli roller üstlenmiştir. Mavi vatanla beraber deniz yetki alanları ilan edilmiş ve yetki alanlarının korunması imkanı savunma sanayiyle doğru orantılı olarak artmıştır.

14. 1921 yılında askeri fabrikaların kurulumuyla başlayan ve Kıbrıs Harekatı'ndan sonra ASELSAN'ın kurulmasıyla devam eden Milli Savunma hareketi yoğun şekilde sürdürülmektedir. Savunma sanayi vatanın ve dost ülkelerin ihtiyaçlarını önemli ölçüde karşılayabilecek kapasiteye ulaşmıştır. Denizlerde MİLGEM Projesi'yle başlayan süreç tüm hızıyla devam etmektedir. Bu noktada ön plana çıkan şey gemi inşasından ziyade üretilen ve uygulanan teknolojidir. Güncel durumda Türkiye'nin başarısı dünyada bir artı değer ortaya çıkarmaktadır.

15. Lübnan'daki tahliye örneklerinde de görüldüğü üzere Türkiye, donanmasıyla beraber yumuşak güç kabiliyetine kavuşmuş durumdadır. Savunma sanatı sadece ekonomik değil, stratejik ve politik bir güç faktörüdür. Arap baharından sonra bölgede başlayan istikrarsızlık bugün ana çıkar çatışma konularını oluşturmaktadır. Değinilmesi gerekilen bir başka nokta ise tam bağımsızlığa giden yolda enerji ihtiyacını karşılamaya yönelik deniz rezervleri ve korunması gereken ticaret yolları, deniz güveliğinin ana noktalarıdır.

16. Küresel ticaret hacminin yüzde 70-80'i denizler üstünde sirküle etmektedir. 19 ve 20. yüzyılın petrol ve doğalgaz için bir mücadele olduğu, 21. yüzyılın ise değerli madenler için çatışmalara sahne olacağı vurgulanmıştır. 2053 vizyonunun referanslarından biri olarak da bu rekabet gösterilmiştir.

17. Yeni tehditleri tanıma ve tanımlamanın önemi oldukça büyüktür. Bu tehditler arasında yapay zeka, dijitalleşme, jeopolitik gerilim hatları, deniz haydutluğu, deniz terörizmi, insan ve silah kaçakçılığı, düzensiz göç gibi durumlar sayılabilir. Bu durumda yatırım almak için denizleri güvenli tutmak başvurulabilecek en iyi seçenektir. Aksi taktirde stabilizasyonunu kaybetmiş bölgeler ekonomik açıdan gelişemez. Artık tek aktörlü devletler arası mücadele örnekleri yaşanmamaktadır. Günümüzde şirketlerin çok önemli bir yeri vardır. Bu nedenle Türkiye, diğer aktörlerle de çalışmaya başlamalı ve şirket devlet çalışma modeline geçişi iyi yönetmelidir.

18. Amerika artık denizlerin güvenliğini uluslararası arenada sağlamayacağını deklare etmiştir. Bu güç boşluğunun terör örgütleri ve yasadışı örgütler tarafından doldurulma riski bulunmaktadır. Bunu önlemenin tek yolu olarak ise uluslararası iş birliği gösterilmiştir.

19. Karar vericilerin değerlendirme skalası denizcileşme açısından kıymetlidir. Uluslararası ilişkileri komplo teorileri ışığında değerlendirilen devletler bu bağlamda denizcileşme konusunda geri kalmaktadır. Bir devletin denizlerle ilişkisi biraz da tarihi zaferler ve yenilgilerle ilgilidir. Mesela Akdeniz'deki Fransız- İngiliz çekişmesinin Trafalgar Muharebesi ile son bulması, Fransa'nın denizleri İngilizlere bırakmasına sebep olmuştur. Aynı şekilde Osmanlı-İspanyol mücadelesi de örnek verilebilir. Ayrıca toplumlarda denizcilik bilinci kazanımı da önemlidir. Örnek olarak Türk edebiyatında Halikarnas Balıkçısı hariç bu alanda bir eksiklik ve boşluk olduğu gözlemlenmektedir.

20. Denizci bir mirasa sahip olmayan milletlerin deniz gücünü geliştirmesi zorlu bir süreçtir. Mesela ABD karşısında Çin, karacı olan milli karakterini değiştirme yoluna gitmektedir. Veya Viking kültürüne sahip İsveç, ticaret bağlamında İngiltere veya keşif yollarını benimseyen Portekiz bu mirasa sahip ülkelere örnek verilebilir. Osmanlıda ise denizin daha çok tampon bir bölge gibi kullanıldığı ve bir sur olarak benimsendiği söylenebilir.

21. "Denizcilik endüstrisinde artan dijitalleşme, geleneksel deniz güvenliği tehditlerinden farklı olarak siber suçlardaki artışı da beraberinde getirmiştir. Kötü niyetli gruplar, suç ağları, bilgisayar korsanları, teröristler ve hatta devlet/devlet dışı aktörler tarafından gemilerin seyir sistemlerine yapılan siber saldırılar ile insansız deniz araçlarıyla (İDA) ticaret/savaş gemilerine

ve sualtı boru hatları veya fiber optik denizaltı kabloları gibi kritik su altı altyapısına yönelik saldırılarla birlikte narkotik madde kaçakçılığında İDA kullanımı, tercih edilen bir unsur haline gelmiştir. Rusya-Ukrayna savaşında Ukrayna'nın Rus Karadeniz Filosu bağlısı gemilere ve Husilerin Kızıldeniz'den geçen ticaret gemilerine yaptığı saldırılar bu alanda yapılan saldırılara örnek olarak verilebilir. Dolayısıyla 21. yüzyıl deniz güvenliği tehditleri artık farklı boyutlar kazanmıştır.

22. ansız Deniz Araçları (İDA)'lar uyuşturucu kaçakçılığında yoğun olarak kullanılmaktadır. Bu alanda yoğun kullanılmalarının sebebi yakalandıkları zaman içlerinde suçluları afişe edebilecek kimse taşımaması gerekliliğidir. İnsansız sualtı araçları deniz altındaki kablo, boru ve enerji altyapısına ciddi zararlar verebilmektedir. Dolayısıyla artık deniz güvenliği sadece askeri bir konu değildir.

23. Mavi Vatan Türkiye'nin denizlerdeki çıkarlarını koruyan kapsamlı bir stratejidir. Bu hamle Türkiye'nin enerji kaynaklarına ulaşması açısından kritik öneme sahiptir. Mavi Vatan Doktrini, Türkiye'nin kıta sahanlığındaki askeri ve politik gücünü temsil etmektedir. Türkiye'nin deniz yetki alanları: Ege, Akdeniz ve Karadeniz'i kapsar. Karadeniz deniz sınırlarımız 80li yıllarda Bulgaristan ve Sovyetler ile yapılan anlaşmalarla sağlanmıştır. Ege bölgesinde Yunanistan'ın kara sularını 12 mile çıkarma çabası bölgede istikrarsızlık unsuru oluşturmaktadır. Akdeniz'de ise Libya ile yapılan mutabakat ülkemizin elini güçlendirmektedir.

24. Deniz güvenliğinin sağlanması sadece askeri bir önlem değil, ekonomik bir kalkandır. Enerji ve hidrokarbon keşifleri Türkiye'nin enerji kaynakları açısından bağımsızlığını güçlendirmektedir. Mavi vatan ayrıca denizcilik ve balıkçılık uygulamalarının sürdürülebilirliği açısından kıymetlidir. Kapsamlı önemi nedeniyle eğitim ve farkındalık çalışmaları ile mavi vatan kavramı daha fazla desteklenmelidir.

25. Turizm sektörü, yapılan liman ve altyapı yatırımları sayesinde ivme kazanmaktadır. Mavi vatan sayesinde, küresel enerji ve ticaret koridorları Türkiye'nin dışlandığı durumlarda hayata geçememekte ve Türkiye'nin çıkarları ilk fırsatta garanti altına alınmaktadır.

26. Afet güvenliği yoğun bir iş birliğinden geçmektedir. Bu noktada Yunanistan örneğine dikkat çekilmektedir. Olası bir afet durumunda Yunanistan'ın yardım isteyeceği ilk ülke Türkiye'dir. Aynı şekilde Türkiye de ilk başta Yunanistan'a bakacaktır.

27. Ege, Avrasya ve Afrika levhalarının sınırı Girit'in hemen güneyinde bulunduğu için depremsellik açısından riskin yüksek olduğu bir bölgeye karşılık gelmektedir. Ege bölgesi aktif

birçok fay hattına sahiptir. Türkiye'nin batı kıyıları başta olmak üzere denizin ilerlemesi ve gerilemesi süreçleri özellikle de bazı limanlar açışınsan ciddi riskler doğurmaktadır. Jeotermal kaynakların bir riski de bazı bölgelerde yüzeye oldukça yakın bulunan bu kaynakların yüzeydeki bitki örtüsünü olumsuz etkilemesi hatta bazen yok etmesidir.

28. Kent taşkınları günümüzün en büyük şehir sorunları arasındadır. Suların tahliye edilmemesi durumunda gündemimize gelen bu sorun, eğer çözülmezse şehir hayatını olumsuz etkilemektedir. Meteorolojik etmenler de göz ardı edilemez. İklim değişikliğinin de yansıması olan kasırga ve fırtınalar büyük afet tehlikeleri oluşturmaktadır. Yangınlar ise Türkiye'de en çok batı ve güney kesimlerini büyük ölçüde etkilemektedir.

29. Dünyadaki ekolojik yıkım oldukça riskli bir konudur. Denizleri oldukça etkileyen bu mesele denizlerin ölmesine sebep olabilir. Denizler varlığını devam ettirebilir ama unutulmamalı ki deniz olmadan insanlar ve canlılar var olamaz. Denizlerdeki balık popülasyonunun azalması kültür balıkçılığını arttırmış ve bu GDO'nun aşırı kullanımıyla beraber, birçok sağlık sorununu doğurmuştur. Yediğimiz her 3 balıktan yalnızca 1'i deniz kaynaklıdır. 2050 de denizlerde balıklardan çok çöp olacaktır. Bu deniz terörüne neden olan birçok sebep vardır. Uluslararası cruise gemileri de bu sebepler arasındadır. Ekolojinin önemi birçok bilim insanı tarafından savunulmaktadır. Bunun sebebi denizi gelecek nesillere aktarma arzusudur. Uluslararası sularda balık rezervlerinin tükenmesi bir deniz soykırımının sonucudur. Bu soykırım bize yeni beslenme alışkanlıkları miras bırakmaktadır. Deniz ürünleri sağlığa oldukça faydalıdır. Beslenme alışkanlıklarını kaybetmek tehlikelidir. Deniz ürünlerini tüketmekten kaçınmak denizcilik bilincinden uzaklaşmak demektir.

30. Gelişmiş devletler deniz kaynaklarını kullanarak gelişmiş devletlerdir. Gelişmemiş devletler bunu yapmaya başladığındaysa karşılarına mavi ekonomi kavramı çıkmıştır. Denizleri kullanmak ancak onları tüketmemek. Mavi ekonomi çok geniş bir kavramdır. Balıkçılık, deniz turizmi, deniz taşımacılığı ve gemi inşa sanayisi gibi kültürel boyutları olduğu gibi deniz madenciliği, deniz enerji kaynakları gibi daha modern kapsamlara da hükmeder.

31. Mavi ekonominin sınırları tam olarak belli değildir. Ancak insanoğlu mavi ekonominin gerekliliklerini kavrama ve uygulama zorunluluğuna sahiptir. Aksi takdirde insanlığın sonunun gelmesi çok da uzak görünmemektedir. Mavi ekonomi dünyanın geleceği için kaçınılmazdır çünkü güncel konjonktür kaynaklarımızı kullanırken doğayı daha fazla hırpalamamayı gerekli kılmaktadır. Türkiye'de bir iklim değişikliği izleme merkezi kurulması çok kıymetli bir adımdır. Bu kapsamda daha çok girişimde bulunulması umulmaktadır. Mavi ekonomi kapsamında

yapılacak değişiklikler Türkiye'nin çıkarlarını göz önüne alarak ivedilikle hayata geçirilmelidir. Yeşil ekonomi de mavi ekonomi ile bağlantılı kavramlardandır. Ancak iki kavram ve sektör arasındaki simetrik ve asimetrik kazanımları büyütmek için ulusal stratejilere ihtiyaç vardır

32. Deniz hukuku sözleşmesi BM'de 1982 yılında kabul edilmiştir. Biyoçeşitliliğin korunması için çok kıymetli bir belgedir. Bükreş sözleşmesi, Karadeniz'in kirliliğe karşı korunmasına yönelik 3 protokole ev sahipliği yapar ve Türkiye tam bağlayıcılığı olmasa da içindedir. Fakat neticede pek de aktif olarak uygulanmamaktadır. Birleşmiş Milletler Çevre programı, birçok uluslararası sözleşmenin kabulünde rolü olan önemli bir enstrümandır.

33. "1982 BM Deniz Hukuku Sözleşmesi (UNCLOS)'nde, Denize İlişkin Bilimsel Araştırma (MSR)'nın münhasır barışçıl için yürütülmesi ilkesini kabul edilmiştir. Ancak barışçıl amaçlar ilkesi tanımlanmamıştır. Her devletin deniz üstünde bilimsel çalışmalar/araştırmalar yapma hakkı vardır. Bu hakka UNCLOS'a taraf olma gerekliliği bulunmamaktadır. Hem icrası hem de amaçları barışçıl olan bilimsel araştırmalar barışçıl olarak kabul edilir. Peki bu ilke kapsamına, askeri amaçlı bilimsel araştırmalar girer mi? Bu sorunun net bir cevabı yoktur. Uygulamada tamamıyla bilimsel bir araştırma sonuçlarının askeri alanda kullanımı veya tam tersi mümkündür. Dolayısıyla denize ilişkin bireysel araştırmaların UNCLOS gerekliliklerine uygun yürütülmesi gerektiğinin söylenmesi yanlış olmayacaktır. Bir devletin toprak bütünlüğüne veya siyasi bağımsızlığına yönelik kuvvet kullanılan tehditkar hiçbir tutum kabul edilemez. Kıyı devleti izin vermiş olsa dahi, uluslararası arenada bu kabul görmeyecektir."

22 Kasım 2024, İstanbul